01/01/2024

Η Περιτομή του Κυρίου

/ Ορθόδοξες Προβολές

Αγίου Ανδρέου, Αρχιεπισκόπου Κρήτης του Ιεροσολυμίτου

«Και όταν συμπληρώθηκαν οι ο κ τ ώ μ έ ρ ε ς για να γίνει η π ε ρ ι τ ο μ ή του παιδιού, ο ν ο μ ά σ τ η κ ε Ι η σ ο ύ ς, όπως είχε ήδη ονομαστεί από τους αγγέλους πριν ακόμη συλληφθεί στην κοιλιά της μητέρας του» (Λουκάς 2:21).

«Χριστού περιτμηθέντος, ετμήθη νόμος. Και του νόμου τμηθέντος, εισήχθη χάρις»

1. Προοίμιο: Η 1η Ιανουαρίου είναι η Δεσποτική Γιορτή της Περιτομής του Χριστού πού γιορτάζει ένα γεγονός που έγινε οκτώ μέρες μετά την κατά σάρκα γέννησή του και κατά το οποίο πήρε το όνομά του Ιησούς (=Σωτήρας). Η Γιορτή αυτή συνδέει την Δεσποτική Γιορτή των Χριστουγέννων δηλ. των Γενεθλίων του Χριστού (25 Δεκεμβρίου) με την Δεσποτική Γιορτή των Θεοφανείων ή Φώτων δηλ. της Βαπτίσεως του Χριστού (6 Ιανουαρίου), και αποτελεί μαζί τους την λεγόμενη εορταστική περίοδο του Δωδεκαημέρου.
Αρχικά οι τρεις αυτές Δεσποτικές Γιορτές του Δωδεκαημέρου συμπεριλαμβάνονταν σε μία και αρχαία γιορτή, την Γιορτή των Θεοφανείων (6 Ιανουαρίου), της οποίας κεντρικό θέμα ήταν η αποκάλυψη του Τριαδικού Θεού στο πρόσωπο του Κυρίου Ιησού Χριστού. Η επιλογή της ημερομηνίας 6 Ιανουαρίου για

την Γιορτή αυτή φαίνεται ότι οφειλόταν στο ότι ήταν ήδη ημέρα γιορτής στο παλαιό ρωμαϊκό ημερολόγιο ως ημέρα του χειμερινού ηλιοστασίου (ίσης ημέρας και νύχτας) από την οποία άρχιζε να μεγαλώνει η ημέρα και να μικραίνει η νύχτα.
Οι ρωμαίοι ειδωλολάτρες γιόρταζαν τα γενέθλια του αήττητου ορατού ήλιου ως του θεού του φωτός πού στηρίζει την φυσική ζωή στον κόσμο. Οι Χριστιανοί αντιμετώπισαν αυτήν την πρόσκληση γιορτάζοντας τον ερχομό του Χριστού στον κόσμο και προβάλλοντας τον Χριστό σαν τον ήλιο της δικαιοσύνης που μεταδίδει το άκτιστο θείο Φως του ενός Θεού «εν Τριάδι» και φωτίζει κάθε άνθρωπο που έρχεται στον κόσμο. Αργότερα επικράτησε η 25η Δεκεμβρίου ως η ημέρα του χειμερινού ηλιοστασίου και της γιορτής των γενεθλίων του ορατού ήλιου.
Η απάντηση των χριστιανών στη νέα αυτή ειδωλολατρική πρόκληση ήταν η μεταφορά της Γιορτής της Γεννήσεως του Χριστού στην ημερομηνία αυτή,[1] ενώ η 6η Ιανουαρίου παρέμεινε πλέον ως η Γιορτή της Βαπτίσεως του Χριστού. Η Γιορτή της Περιτομής του Χριστού ακολούθησε λογικά την Γιορτή των Χριστουγέννων οκτώ μέρες μετά.
Ο Λόγος περί της Περιτομής του Χριστού του μεγάλου πατρός της Εκκλησίας αγίου Ανδρέου Κρήτης (660-740), γνωστού από το υμνολογικό και κηρυγματικό έργο του, που ακολουθεί, μας εξηγεί την ιδιαίτερη σημασία της Δεσποτικής αυτής Γιορτής, η οποία εντάσσεται μέσα στο όλο έργο της αποκάλυψης του Θεού και της σωτηρίας μας που επιτέλεσε ο ενσαρκωθείς Υιός και Λόγος του Θεού, ο Κύριος και Λυτρωτής μας Ιησούς Χριστός. Επειδή ο Λόγος αυτός είναι εννοιολογικά πάρα πολύ πυκνός, τον παρουσιάζουμε αναλυτικότερα και επεξηγηματικά στην παρούσα μεταγλώττιση.

2. Οι Δεσποτικές Γιορτές και τα Γεγονότα του Βίου του Χριστού: Αρχίζει ο άγιος Ανδρέας με την επισήμανση ότι «είναι καλό και θεάρεστο να δοξάζουμε τον Θεό και να γιορτάζουμε για όλα όσα έκανε ο Σωτήρας μας Χριστός γιατί τα έκανε σαν Θεάνθρωπος και όχι σαν απλός άνθρωπος». Όλα όσα έκανε ο Χριστός, λέει ο άγιος, «αποτελούν εκπληκτικά θαύματα, γιατί έχουν θεανθρωπική βάση και θεανθρωπικό χαρακτήρα.

Γι αυτό είναι και μοναδικά και σωτήρια. Και δεν θα μπορούσαν τα γεγονότα αυτά να ήσαν διαφορετικά! Γιατί ο Χριστός είναι Θεός αληθινός που έγινε και άνθρωπος αληθινός». Τα έκανε αυτά γιατί ήθελε «να φανερωθεί στους ανθρώπους που είχαν αποξενωθεί από αυτόν και τον αγνοούσαν, και να υπομείνει σαν άνθρωπος αληθινός όλα τα ανθρώπινα ώστε να εκτελέσει όλα τα παραγγέλματα του θείου νόμου που είχαν δοθεί από τον Θεό στον άνθρωπο, με απώτερο σκοπό να δώσει αντί για αυτά άλλα καλλίτερα και τελειότερα (αντιδώσειεν)».

Το ρήμα «αντιδίδω» που χρησιμοποιείται εδώ από τον άγιο Ανδρέα Κρήτης,

χαρακτηρίζει όλο το έργο (την κατά σάρκα οικονομία) του Χριστού που είναι μια σωτήρια αντίδοση. Με την ενανθρώπησή του πήρε ο Θεός όλα όσα έχουμε και τα αντάλλαξε όλα με άλλα δικά του που είναι γεμάτα με χάρη και αλήθεια.

Το ήθελε και το έκανε αυτό από φιλανθρωπία, γιατί έτσι μόνο θα αποκαθιστούσε τον άνθρωπο στην πραγματική και φυσική του κατάσταση, όπως τον είχε αρχικά πλάσσει ο ίδιος ως Θεός αληθινός.

Η ενανθρώπιση του Θεού ήταν το αντίδοτο του Θεού στην αποστασία του ανθρώπου που τον έκανε τον άνθρωπο να χάσει το δρόμο του και αποξενωθεί από τη θεία χάρη. Έγινε άνθρωπος ο Θεός για να θεοποιήσει τους ανθρώπους με την θεανθρώπινη υπόσταση του.

3. Η Δεσποτική Γιορτή της Περιτομής του Χριστού: Η περιτομή που υπέστη ο Χριστός οκτώ μέρες μετά την κατά σάρκα γέννηση του και την άσπορη προέλευσή του από την Παρθένο Μαρία φανερώνει αυτήν την αντίδοση που οδηγεί στη θέωση του ανθρώπου. Το γιορτάζουμε αυτό το γεγονός με ιδιαίτερη γιορτή επειδή αποτελεί πραγματικά, όπως λέει ο Άγιος Ανδρέας, «μέγιστο θαύμα».

Γιατί; Γιατί με αυτό ο Θεάνθρωπος Χριστός «όχι μόνον εκπλήρωσε τον νόμο, αλλά και φανέρωσε ταυτόχρονα και την υπέρβασή του, αποκαλύπτοντας τις πραγματικές διαστάσεις της σωτηρίας μας».

Στον Λόγο του αυτό, μας δίνει ο άγιος Ανδρέας Κρήτης με ένα τρόπο συνοπτικό αυτές τις διαστάσεις της σωτηρίας που μας προσφέρει ο ενσαρκωμένος Θεός.

4. Τι Σημαίνει η Περιτομή του Χριστού: Άνθρωπος Αληθινός αν και Θεός Αληθινός. Με το να υποστεί την περιτομή και να πάρει ένα συγκεκριμένο ανθρώπινο όνομα, σύμφωνα με το ιουδαϊκό πλαίσιο μέσα στο οποίο γεννήθηκε, απόδειξε ο Χριστός ότι ήταν πραγματικός άνθρωπος, αν και προϋπήρχε ως αληθινός Θεός, άπειρος και ασύγκριτος όπως ήταν πάντοτε.

Έγινε άνθρωπος μέσα σε ένα συγκεκριμένο χώρο-χρονικό και θρησκευτικό ανθρωπολογικό πλαίσιο και ακολούθησε την πορεία και τις προδιαγραφές της ανθρώπινης φύσης και της σχέσης της με τον Δημιουργό της Θεό. Η περιτομή του, λέει ο άγιος Ανδρέας, «φανερώνει ότι δεν είναι πλέον μόνον Υιός Θεού αλλά και Υιός της Παρθένου.

Είναι και παραμένει Υιός Θεού κατά κυριολεξία, όπως και ο Πατήρ είναι Πατήρ κατά κυριολεξία επειδή γεννάει τον Υιό, και το Πνεύμα το Άγιο είναι Πνεύμα κατά κυριολεξία επειδή εκπορεύεται από τον Πατέρα, και έτσι τα τρία αυτά θεία πρόσωπα, ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα, είναι ένας Θεός και υπάρχει σ’ αυτά

η (μία) θεότητα». Ο Χριστός όμως «είναι και Υιός της Παρθένου και ακριβώς για αυτό το λόγο είναι και καταληπτός και προσιτός σε μας τους ανθρώπους».

Η ενανθρώπησής του δεν σημαίνει ότι έπαψε να είναι Θεός. Σημαίνει μάλλον ότι «έγινε και άνθρωπός μας, αυθεντικός, αληθινός, τέλειος άνθρωπος, τον οποίον μπορούμε τώρα να πλησιάζουμε με θάρρος όχι μόνον σαν Δεσπότη και Κτίστη αλλά και Σωτήρα μας γιατί είναι ένα μαζί μας. Πήρε την φύση μας, ακολούθησε την αληθινή πορεία της και την οδήγησε στην τελείωσή της.

Και τώρα μας την προσφέρει σαν ανταλλαγή και αντίδοτο για να γίνουμε και εμείς άνθρωποι αληθινοί, αυθεντικοί και τέλειοι όπως είναι εκείνος». Έτσι ακριβώς τον παρουσιάζει ο Λουκάς στην ευαγγελική αφήγησή του, την οποία αναφέρει ρητά ο άγιος Ανδρέας Κρήτης γιατί θέλει να δείξει αυτό το θεανθρώπινο θαύμα που παρουσιάζει ο Χριστός, δηλ. την ενανθρώπηση του Θεού και την θεοποίηση του ανθρώπου εν Χριστώ.

5. Η Γέννηση και η Περιτομή του Χριστού στο κατά Λουκά Ευαγγέλιο: «Και συνέβη, αμέσως μετά την αναχώρηση των αγγέλων στους ουρανούς, να πουν οι άνθρωποι, δηλ. οι ποιμένες, μεταξύ τους, ας πάμε μέχρι την Βηθλεέμ για να δούμε τι είναι αυτό το γεγονός για το οποίο ακούσαμε, και το οποίο μας γνωστοποίησε ο Κύριος. Έσπευσαν λοιπόν και ήρθαν, και βρήκαν την Μαριάμ και τον Ιωσήφ, και το βρέφος που βρισκόταν μέσα στην φάτνη.

Βλέποντάς το λοιπόν, κατάλαβαν τη σημασία που είχαν τα λόγια πού τους ειπώθηκαν σχετικά με το παιδί αυτό. Αλλά και όλοι οι άλλοι που άκουσαν έμειναν έκθαμβοι από όσα τους ανακοίνωσαν οι ποιμένες. Η Μαριάμ όμως συγκρατούσε τα λόγια αυτά μέσα της γιατί τα είχε βάλλει βαθιά στην καρδιά της. Γύρισαν λοιπόν οι ποιμένες στον τόπο τους δοξάζοντας και υμνολογώντας τον Θεό για όλα όσα άκουσαν και είδαν, όπως τους είχε ειπωθεί από πριν. Και όταν συμπληρώθηκαν οι ο κ τ ώ μ έ ρ ε ς για να γίνει η π ε ρ ι τ ο μ ή του παιδιού, ο ν ο μ ά σ τ η κ ε Ι η σ ο ύ ς, όπως είχε ήδη ονομαστεί από τους αγγέλους πριν ακόμη συλληφθεί στην κοιλιά της μητέρας του»![2]

6. Η Μεγάλη Σημασία της Ευαγγελικής Αφήγησης του Λουκά: «Είναι μεγάλος ο Λουκάς», λέει ο άγιος πατήρ, «γιατί μας εξηγεί τα μεγάλα και θαυμαστά μυστήρια που συνδέονται με το πρόσωπο, την ζωή και το έργο του Χριστού»! Σε τελευταία ανάλυση βέβαια, ο άγιος Ανδρέας λέει, με βάση την αρχαία εκκλησιαστική και πατερική παράδοση, ότι «το Ευαγγέλιό του Λουκά προέρχεται από τον απόστολο Παύλο, ο οποίος μιλάει με καύχηση γι αυτό όταν γράφει «κατά το Ευαγγέλιό μου» στις επιστολές του».[3]

«Αν δεν είχαμε αυτό το Ευαγγέλιο», λέει ο άγιος Ανδρέας Κρήτης, «τότε δεν θα γνωρίζαμε ότι η Παρθένος ευαγγελίστηκε», δηλαδή έμαθε τα εκπληκτικά νέα για την πραγματική ταυτότητα του υιού της•[4] «ότι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, ο μεγαλύτερος των προφητών, γεννήθηκε λίγο πριν από τον Χριστό για να γίνει πρόδρομος του Χριστού» σύμφωνα με το θείο σχέδιο της σωτηρίας του ανθρώπου•[5]

«ότι ο Σωτήρας μας Χριστός πολιτογραφήθηκε σαν άνθρωπος» μαζί με την μητέρα του και τον Ιωσήφ που πιστοποίησαν την γέννησή του•[6] «ότι ο Χριστός γεννήθηκε σε σπήλαιο της Βηθλεέμ»•[7] «ότι οι ποιμένες που βρίσκονταν στην συγκεκριμένη εκείνη περιοχή επίσης ευαγγελίστηκαν, δηλ. πληροφορήθηκαν για το θαύμα της ενανθρώπησης» και έγιναν οι πρώτοι αυτόπτες μάρτυρες του•[8]

«ότι ο ύμνος», που αποδίδει το κύριο γνώρισμα των Χριστουγέννων, «το Δόξα εν υψίστοις Θεώ, και επί γης ειρήνη πρωτο-ειπώθηκε από τους αγγέλους»•[9] «ότι η ειρήνη αυτή διαδηλώθηκε με την απογραφή που έγινε κατά διαταγή του Αυγούστου»•[10]

«ότι ο αρχιερέας Συμεών διακήρυξε το ευαγγέλιο της έλευσης του Χριστού και ότι η προφήτιδα Άννα το ομολόγησε και επιβεβαίωσε την σημασία του (ανθωμολογήσατο)»•[11]
«ότι ο Χριστός ως άνθρωπος συγκεκριμένος έλκυε την καταγωγή του μέσω του Ιωσήφ, του μνήστωρος της παρθένου Μαρίας, λόγω συγγένειας εξ αγχιστείας, από τον Δαυίδ και τελικά από τον Αδάμ και από τον ίδιο τον Θεό»•[12]

Αλλά το ίδιο ισχύει και με «τα περισσότερα γεγονότα μέχρι και εκείνα του πάθους, εκείνα που αναφέρονται στον Ηρώδη και στον Πιλάτο, στους δύο ληστές, και τα άλλα που δεν αναφέρονται στους άλλους Ευαγγελιστές».

7. Η Περιτομή του Χριστού και το Όνομα που έλαβε τότε:

Η περιτομή του νεογέννητου Χριστού δεν δηλώνει μόνο την αληθινή ανθρωπότητά του αλλά και το θεανθρώπινο πρόσωπό του. Αυτό φανερώνει ιδιαίτερα το Ό ν ο μ α που δόθηκε τότε στον νεογέννητο Χριστό και ήταν προκαθορισμένο από τον Θεό.

«Ποιο όνομα», ρωτάει ο άγιος Ανδρέας, εννοεί ο Λουκάς όταν λέει ότι «ονομάστηκε από τον άγγελο πριν συλληφθεί στην κοιλιά της μητέρας του»;[13] «Ο ίδιος ο ευαγγελιστής», λέει ο άγιος πατήρ, το εξηγεί αυτό παρουσιάζοντας τον άγγελο να λέει στην Μαρία: «Θα γεννήσεις υιό και θα του δώσεις το όνομα Ι η σ ο ύ ς. Αυτός θα είναι μέγας, και θα αποκληθεί Υιός του Υψίστου».[14]
Το ίδιο λέει και ο Ματθαίος στο σημείο που αναφέρει για την απιστία του Ιωσήφ

και για το πως πείστηκε με το αγγελικό όραμα που είδε στον ύπνο του: «Γιατί αφού μνηστεύτηκε η μητέρα του Μαρία με τον Ιωσήφ, και πριν συνέλθουν, βρέθηκε έγκυος από το Πνεύμα το Άγιο. Ο Ιωσήφ όμως, ο άνδρας της, που ήταν δίκαιος, και δεν ήθελε να την εκθέσει, θέλησε να την διώξει στα κρυφά.
Αλλά καθώς διαλογιζόταν αυτό, ένας άγγελος του Κυρίου του παρουσιάστηκε στον ύπνο του και του είπε: Ιωσήφ, υιέ του Δαυίδ, μη διστάσεις να παραλάβεις την Μαριάμ την γυναίκα σου, γιατί το νεογνό που θα γεννήσει είναι από το Άγιο Πνεύμα. Θα γεννήσει υιό, και θα του δώσεις το όνομα Ι η σ ο ύ ς, γιατί αυτός θα σώσει τον λαό του από τις αμαρτίες του».[15]
Καί αμέσως μετά προσθέτει το εξής: «Και όλο αυτό έγινε για να εκπληρωθεί ο λόγος του προφήτου (Ησαία) που έλεγε, Ιδού η Παρθένος θα μείνει έγκυος και θα γεννήσει υιό, και θα τον αποκαλέσουν Ε μ μ α ν ο υ ή λ, που σημαίνει ο Θεός μεθ' ημών».[16]

«Βλέπεις», λέει ο άγιος, «πώς συμφωνούν τα λόγια του προφήτη και του ευαγγελιστή; Γιατί η ερμηνεία του «Μεθ' ημών ο Θεός» σημαίνει τη σωτηρία του λαού –ότι δηλαδή ο Δεσπότης έρχεται να συνοικήσει με τους δούλους; Το ίδιο με την αγγελική ρήση λέει και το όνομα Ι η σ ο ύ ς. Διότι Ι η σ ο ύ ς σημαίνει αυτόν που από συμπάθεια εργάζεται τα πάντα για να σώσει σύμφωνα με την οικονομία».

8. Το Όνομα Ιησούς ως το κύριο μήνυμα της Γιορτής της Περιτομής του Χριστού: Αυτό λοιπόν που μας προσφέρει πρωταρχικά η παρούσα Γιορτή είναι η αποκάλυψη της πραγματικής ταυτότητας του Χριστού. Όπως λέει ο άγιος Ανδρέας, μας δίνει την βαθύτερη σημασία της γιατί μας δείχνει πως «η μια χάρη (της ενσάρκωσης) μας παρουσιάζει μιαν άλλη (της οικονομίας της σωτηρίας), και τις ενώνει με τη γνώση (του Σωτήρα) φωτίζοντάς μας με την ιδιαίτερη λαμπρότητα και δόξα του προσώπου του».

«Ήδη», λέει ο άγιος πατήρ, «γιορτάσαμε το γεγονός της γέννησης του, και αντιληφθήκαμε ότι ήταν απόρρητη, και αναγνωρίσαμε ότι η παρθένος μητέρα γέννησε τον υιό της με άσπορο τρόπο. Τώρα όμως καλούμαστε να στραφούμε στον Υιό που γεννήθηκε χωρίς δισταγμό και δειλία. Η σημερινή Γιορτή μας καλεί να τον κατανοήσουμε από το ό ν ο μ ά που πήρε για χάρη μας».
Πρόκειται για το όνομα Ι η σ ο ύ ς που σημαίνει Σωτήρας, Εμμανουήλ, ο Θεός μεθ' ημών, δηλαδή Εκείνος που ήρθε να συμφιλιώσει, να εξοικειώσει και να εξομοιώσει εμάς τους ανθρώπους με τον Θεό χαρίζοντάς μας αιώνια σωτηρία.

«Αυτό ακριβώς», λέει ο άγιος, «κατανόησαν και οι ποιμένες που πλησίασαν το νεογέννητο της Βηθλεέμ γιατί παρακινήθηκαν από τα όσα τους αποκάλυψαν οι άγγελοι. Στην αρχή φοβήθηκαν αν και τους καθησύχασε ο άγγελος λέγοντάς τους, Μη φοβάστε».[17]

Εκείνοι όμως φοβήθηκαν, γιατί με την παρουσία του αγγέλου, «δόξα Κυρίου έλαμψε γύρω τους», και, όπως γράφει ο Λουκάς, «τους κατέλαβε μεγάλος φόβος».[18] Τότε όμως ο άγγελος τους φανέρωσε την ταυτότητα του νεογέννητου βρέφους και διέλυσε τον φόβο τους. «Σας φέρνω καλά νέα μεγάλης χαράς που θα λάβει όλος ο λαός, γιατί σήμερα στην πόλη του Δαυίδ γεννήθηκε ο Σωτήρας σας, ο οποίος ονομάζεται Χριστός Κύριος».[19]

9. Η δύναμη που έχει το Όνομα Ιησούς: Την δύναμη του Ονόματος Ιησούς που πήρε ο Χριστός στην περιτομή του τονίζει ο άγιος Ανδρέας με ένα διάλογο τον οποίον κάνει με τον άγγελο του Ευαγγελίου! «Τι λες άγγελε; Έχει τέτοια δύναμη το Όνομα Ιησούς; Ναι (λέει αυτός). Διότι το Όνομα Ιησούς σημαίνει τον Σωτήρα, που είναι ο Χριστός Κύριος, Θεός και άνθρωπος, εξουσιαστής και ελεήμων.

Γι αυτό και παράγγειλα στους ποιμένες να έχουν θάρρος, και στον Ιωσήφ να του δώσει το Όνομα την Όγδοη Ημέρα, και έτσι τον έκανα να φαίνεται προσιτός σε όλους τους ανθρώπους. Πήρα από το νεογέννητο την εντολή να το παρουσιάσω με τα κατάλληλα λόγια. Ούτε και ο Ιωσήφ θα συμπαραστεκόταν άφοβα και με λαχτάρα στην μητέρα του βρέφους αν δεν του έδινα την εντολή να προσέξει σαν άνδρας την γυναίκα του. Παρόμοια έκανα και στην περίπτωση των ποιμένων.

Τους έκανα να τρέξουν σε εκείνον σαν σε Δεσπότη και Ευεργέτη και Κύριο, και τους έπεισα να τον δοξάσουν και να τον πλησιάσουν σαν τον Ιησού που υπέστη περιτομή την Όγδοη Ημέρα και ευαρεστήθηκε να λάβει τούτο τ ο Ό ν ο μ α. Έτσι λοιπόν, βλέποντάς τον να έχει συνταυτισθεί μαζί σας φυσικά και ουσιαστικά πρέπει να τολμήστε να τον πλησιάσετε ανενδοίαστα.
Και επειδή αντιλαμβανόσαστε το μέγεθος της συγκατάβασής του προς εσάς, οφείλετε να τον δοξολογήσετε για την χάρη αυτής της ημέρας. Είναι σημαντικό ότι στον διάλογο αυτό το Όνομα Ιησούς συνδέεται με την Όγδοη Ημέρα της οποίας την βαθύτερη σωτηριολογική σημασία εξηγεί συνοπτικά αλλά περιεκτικά ο άγιος πατήρ στην τελευταία και πάρα πολύ πυκνή νοηματικά παράγραφο του.

10. Η Όγδοη Ημέρα δηλώνει μετάβαση από την βρεφική ηλικία στην προσωπική τελειότητα, διότι την ημέρα αυτή, σύμφωνα με τις ιουδαϊκές θρησκευτικές προδιαγραφές, το βρέφος γίνεται παιδί, ενηλικιώνεται, αποκτά συγκεκριμένο πρόσωπο.

Ο άγιος πατήρ διαχωρίζει τις 7 πρώτες ημέρες από τη γέννηση ενός βρέφους από την 8η, λέγοντας ότι «η ογδοάδα είναι συμπλήρωση της εβδομάδας και αρχή του μέλλοντος». Γιατί; Διότι σύμφωνα με το ιουδαϊκό θρησκευτικό πλαίσιο η όγδοη μέρα αποτελεί σπουδαίο ορόσημο για κάθε νεογέννητη ανθρώπινη ύπαρξη εφόσον συμπληρώνει την βρεφική ηλικία ωριμότητας που οδηγεί στην ολοκλήρωση της (τελειότητα).

Λέει το εξής: «Η εβδομάδα συμπληρώνει το βρέφος και η ογδοάδα το τελειοποιεί και το συμπεριλαμβάνει μεταξύ των τελείων». Και πως γίνεται αυτό; «Γίνεται», όπως λέει ο άγιος πατήρ, «μέσω του ο ν ό μ α τ ο ς που του δίνεται την όγδοη μέρα».

Η ονοματοδοσία, δηλαδή, προσφέρει στο βρέφος μια συγκεκριμένη προσωπική ταυτότητα, το κάνει από ανώνυμο νήπιο, επώνυμο άνθρωπο. Του αναγνωρίζει με λειτουργική ιεροπρέπεια το φυσικό δικαίωμα του να είναι μια συγκεκριμένη ονομαστική (προσωπική) οντότητα, ένας ολοκληρωμένος, τέλειος, δηλ. τέλεια σχηματισμένος άνθρωπος ανάμεσα σε άλλους συγκεκριμένους ανθρώπους. Κατά την διατύπωση του αγίου Ανδρέα, «Η ογδοάδα είναι η αρχή της ενηλικίωσης, γιατί το βρέφος που καταρτίστηκε κατά τον εβδομαδιαίο χρόνο (της δημιουργίας του), εγγράφεται (με το δικό του προσωπικό όνομα) στον κατάλογο των παιδιών που θα παρακολουθήσουν μαθήματα» και θα μορφωθούν σαν μια ιδιαίτερη προσωπικότητα.

«Η ογδοάδα, λοιπόν, είναι πάρα πολύ σημαντική γιατί αλλάζει όλα όσα είναι νηπιώδη. Η εβδομάδα εισάγει την (φυσική) νηπιώδη αύξηση. Η ογδοάδα, όμως, εισάγει την προοπτική της (προσωπικής) τελειότητας». Είναι σαφές ότι η τελειότητα αναφέρεται εδώ στην προσωπική ταυτότητα την οποία αποκτά κάθε βρέφος που ονοματίζεται. Γιατί όμως γίνεται αυτό με την περιτομή, την όγδοη ημέρα;

11. Η περιτομή της όγδοης ημέρας δηλώνει μετάβαση από την σαρκική στην πνευματική κατάσταση. Η τελετουργική (μυστηριακή) περιτομή (αποκοπή) ενός σωματικού μορίου συνεπάγεται την απόρριψη μιας σαρκικής κατάστασης στην οποία εισέρχεται ο άνθρωπος με την γέννησή του, ενώ η αντικατάστασή της από την ονοματοδοσία συνεπιφέρει την είσοδο του ανθρώπου σε μια άλλη πνευματική κατάσταση η οποία τον οδηγεί στην τελείωσή του. Ο άγιος Ανδρέας αναφέρει τον

Αβραάμ και τον πατέρα του τον Θάρα για να διευκρινίσει τις δύο αυτές καταστάσεις.

Ο Θάρα αντιπροσωπεύει την σαρκική κατάσταση της ειδωλολατρίας που θεωρεί τον υλικό σαρκικό κόσμο μέσα στον οποίο γεννιέται ο άνθρωπος ως το κύριο σημείο αναφοράς για τη ζωή του, γι αυτό και τον κάνει θεό του. Η άλλη είναι η πνευματική κατάσταση που θεωρεί τον Κτίστη του κόσμου ως το κύριο και καίριο σημείο αναφοράς για την ζωή του ανθρώπου που καθιστά τον άνθρωπο μέλος του λαού του Θεού και τον προετοιμάζει για την τελική ολοκλήρωση και τελείωσή του.

Λέει λοιπόν ο άγιος πατήρ: «Επειδή επρόκειτο η φύση να ζυμωθεί με είδωλα από τον Θάρα τον πατέρα του Αβραάμ, έπρεπε να ξεχωριστεί με κάποια σφραγίδα ένας λαός από τον Αβραάμ για τον Κτίστη, μέχρι την παρουσία του, την οποία χρειαζόταν ο άνθρωπος για να ανακαινισθεί. Η περιτομή αποβάλλει ένα υπόλειμμα της σάρκας και δίνει την σφραγίδα της ογδοάδας που αναφέρεται στα μέλλοντα.»

12. Η αντικατάσταση της ογδοήμερης περιτομής με το ιερό βάπτισμα και την αιώνια ζωή που χάρισε στον άνθρωπο η οκταήμερη ανάσταση του Χριστού. Είναι ξεκάθαρο ότι η ογδοάδα και τα μέλλοντα αναφέρονται στην έλευση (ενσάρκωση) του Κτίστη που σηματοδοτεί και την τελική φάση της αποκατάστασης και σωτηρίας του ανθρώπου σύμφωνα με το θέλημα του, δηλ. τον ερχομό του Χριστού. Όπως λέει ο άγιος πατήρ, «Η περιτομή δηλώνει ότι η Παρουσία του Χριστού θα παραγκωνίσει και θα αντικαταστήσει την περιτομή της σαρκός με την αναγέννηση που χορηγείται υπό του Αγίου Πνεύματος (δια του Βαπτίσματος).

Η σφραγίδα της περιτομής δόθηκε για να προσδιορίσει ένα λαό του Θεού (τον Ισραηλιτικό) εξ αιτίας της ειδωλολατρίας και για την κατάλυση των ειδώλων. Μετά όμως από την κατάργηση των ειδώλων καταργείται και η περιτομή».

Αυτό ακριβώς έκανε ο Χριστός, όπως εξηγεί περαιτέρω ο άγιος πατήρ: μας χάρισε την όγδοη ημέρα (της αναστάσεως) και την αιώνια διαθήκη (νομοθεσία) του Θεού στον άνθρωπο αντικαθιστώντας τις προηγούμενες 7 διαθήκες του οι οποίες ήσαν προπαρασκευαστικά σύμβολα. Όπως το λέει ρητά, «Τα παλαιά ήσαν σύμβολα των νέων». Και ποια είναι αυτά «τα παλαιά»; Είναι 7 νομοθεσίες (δηλ. διαθήκες) που συνδέονται με τους εξής νομοθέτες: 1) τον Αδάμ, 2) τον Νώε, 3) τον Αβραάμ, 4) τον Μωυσή, 5) τον Δαυίδ, 6) τον Έσδρα, και 7) τον Ιωάννη τον Βαπτιστή.
«Ο Χριστός είναι ο όγδοος νομοθέτης μετά τον Αδάμ» που σηματοδοτεί την τελευταία μετάθεση του ανθρώπου από τις κατά καιρούς νομοθεσίες στην τελευταία και τέλεια που οδηγεί στην τελείωση του ανθρώπου στην απόλαυση της αιώνιας ζωής. Ιδού τα λόγια του αγίου πατρός: «Ο Αδάμ ήταν πρώτος που δέχτηκε

ένα νόμο. Ο Νώε ήταν ο δεύτερος, και ο Αβραάμ ο τρίτος. Ο Μωυσής ήταν τέταρτος, και ο Δαυίδ πέμπτος γιατί έγινε νομοθέτης στις δοξολογίες για τους βασιλείς και τις σκηνοπηγίες.

Ο Έσδρας ήταν έκτος γιατί δευτέρωσε τον νόμο και παράδωσε ορισμένα έθιμα. Έπειτα φανερώθηκε ο Ιωάννης ο Βαπτιστής ως έβδομος, γιατί κήρυξε το βάπτισμα της μετάνοιας στον λαό και την κάθαρση των αμαρτιών μέσω του ύδατος.

Ο Ιησούς Χριστός είναι ο όγδοος, τελευταίος και μέγιστος νομοθέτης, όπως λέει ο Μωυσής: «Κύριος ο Θεός θα αναστήσει ανάμεσά σας ένα Προφήτη από τους αδελφούς σας σαν εμένα, και σ’ Αυτόν θα υπακούσετε, γιατί όποια ψυχή δεν υπακούσει σ’ εκείνον τον Προφήτη θα εξολοθρευτεί».[20]

«Μόνον αυτός είναι δυνατός να εκπληρώσει όσα νομοθετήθηκαν μέσω εμού γιατί προήλθαν από αυτόν, και αυτός θα είναι πλήρως χρισμένος με το Άγιο Πνεύμα και θα νομοθετήσει όσα είναι θεία και πνευματικά (νοερά) σαν Κύριος και Δημιουργός αν και προέρχεται από εσάς (κατά σάρκα)».

Ο Χριστός σαν Θεός και άνθρωπος έχει «σαββατίσει» (εκπληρώσει και καταργήσει) όλα όσα λέει ο αρχαίος νόμος με την σάρκα του. Με την όγδοη ημέρα της Αναστάσεώς του έγινε νομοθέτης όλου του κόσμου, όχι μόνον των Ιουδαίων αλλά και όλων των εθνών, προσφέρει σε όλους χωρίς διάκριση το χρίσμα και την τελείωση του Άγίου Πνεύματος και τους αποκαλεί με το δικό του όνομα, χριστούς (χριστιανούς). Αντικατάστησε την σαρκική περιτομή με την απόρριψη όλων των σαρκικών και εμπαθών φρονημάτων, και την αναζωπύρωση κάθε έργου αγαθού και πράξης αγαθής που οδηγούν στην αιώνια βασιλεία των ουρανών.

Αυτός είναι αληθινά «ο Άγγελος της Μεγάλης Βουλής του Πατρός, Θεός ισχυρός, Εξουσιαστής, Άρχων της ειρήνης, Πατήρ του μέλλοντος αιώνος» τον οποίον δοξολογούμε και λατρεύουμε στην Δεσποτική Γιορτή της Περιτομής του Χριστού.[21]

Απολυτίκιον Της Περιτομής του Χριστού (1 Ιανουαρίου)

(’Ηχος Α’)

Μορφήν αναλλοίωτος ανθρώπινην προσέλαβες, Θεός ων κατ’ ουσίαν, πολυεύσπλαχνε Κύριε, και νόμον εκπληρών, περιτομήν θελήσει καταδέχει σαρκικήν, ίνα παύσης τα σκιώδη και περιέλθης το κάλυμμα των παθών ημών. Δόξα τη αγαθότητι τη ση δόξα την ευσπλαχνία σου, δόξα τη ανεκφράστω Λόγε συγκαταβάσει σου.

Υποσημειώσεις:

[1] Σύμφωνα με τον αείμνηστο λειτουργιολόγο καθηγητή Ιωάννη Φουντούλη η Γιορτή των Χριστουγέννων εισήχθηκε πρώτα στη Ρώμη το 330 και έπειτα στην Ανατολή το 376. Ο ιερός Χρυσόστομος στον «Λόγον του είς την γενέθλιον ημέραν του Σωτήρος» της 25ης Δεκεμβρίου του 386, αναφέρει ότι μόλις 10 χρόνια πριν είχε εισαχθεί η Γιορτή αυτή στο εορτολόγιο της Εκκλησίας.
[2] Λουκ. 2: 15-21
[3] Ρωμ. 2:16, 16:25, Α Κορ. 15:1, Γαλ. 1:11, Β Τιμ. 2:8., κτ.λ.
[4] πρβλ. Λουκ. 1:26-38.
[5] Λουκ. 1:57-80.
[6] Λουκ. 2:1συν
[7] Λουκ. 2:7,12,16.
[8] Λουκ. 2:8-18.
[9] Λουκ. 2:13
[10] Λουκ. 1:79
[11] Λουκ. 2:25-36, 37-38
[12] Πρβλ. «του Θεού», Λουκ. 3:38 αλλά και την γενεαλογία του Χριστού στο 3:23-38.
[13] Λουκ. 2:21
[14] Λουκ. 1:31-32
[15] Ματθ. 1:18-22
[16] Ησ. 7:14, Ματθ. 1:22-23
[17] Λουκ 2:10
[18] Λουκ. 2:9
[19] Λουκ. 2:11
[20] Δευτ. 18:15,19
[21] Ησ. 9:6

Πηγή: **www.imconstantias.org.cy**